

Výstřižková služba
při Pražské informační službě
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU
OSTRAVSKÉ noviny,

Hlas Nitrianského kraja, Nitra

22. X. 1962

KULTURA OSTRAVSKÝCH

NEZVAL A HUBALEK NA SCĚNĚ DIVADLA PETRA BEZRUČE

OPĚT DVĚ PREMIERY

Poslední dvě z pěti zářijových premiér v ostravském Divadle Petra Bezruče – Nezvalovi Milenci z kiosku a novinka německého dramatika Clause Hubalka Lázeňská sezóna – jsou hry zcela rozdílné svým pojetím, atmosférou i myšlenkovým záberem.

Ale přesto mohou vedle sebe stát v repertoáru divadla, ba víc – velmi dobře se doplňují. Neboť jsou to dvě z mnoha tváří měšťáctví, viděné dvěma umělci v rozmezí zhruba třiceti let tohoto století.

Nezval si v Milencích bere na mušku měšťáka relativně méně nebezpečného, s jeho omezeností a chladným rádo-by duchaplnictvím, falešnou morálkou a pololegální nevěrou. Ukazuje ho v jeho soukromí, v intimních vztazích, v uzavřeném kruhu jeho ztrnulých a kluzkých představ o životě. A konfrontuje ho s lidmi, kteří nic nepředstírají, s „tuláky“ žijícími přirozeně, plně, bez falše a přetvářky. Proto už třicet let okouzluje obecenstvo tato básnivá hra plná smíchu, uličnických nápadů, poetických myšlenek i slov, filosofie optimis-mu a skoro dětské bezstarost-nosti.

Hubalkova Lázeňská sezóna zobrazuje měšťáctví v jeho poslední, nejzrůdnější podobě. Formou parafráze řecké báje o Antigone vypráví příběh děvčete v západoněmeckém lázeňském městě, které se dozví, že starosta města spolu s dalšími po-hlaváry má z konce druhé svě-tové války na svědomí vraždu jejího bratra a dalších lidí.

Rozhodne se, že mrtvolu vyhra-be ze země. Neonacisté v be-ránčím rouše mírumilovných občanů, kteří po léta obratně skrývali svůj zločin si však i teď vědí rady: prohlásí Anti-gonu za pomatenou a uklidí jí ve vší tichosti do ústavu. – Hra, uváděná jako českoslo-venská premiéra, je mistrov-ským svědectvím neuvěřitelné-ho, ale bohužel pravdivého fak-tu, že mnoho významných, do-konce i nejvyšších míst bonn-ského státu je obsazeno váleč-nými zločinci. Je novou obža-lobou kruhů, které prohrály už dvě světové války, ale neváha-jí připravovat třetí.

Kačerova inscenace Milenců je stejně sličná, rozpustilá a básnivá jako hra sama. Režisér jí vtiskl komediální, výsměšný tón a herci jej na Schindlerově vtipně ironizující scéně s vel-kou chutí provozují. Těžko ně-komu z nich dávat přednost –

snad alespoň dvěma novým čle-nům DBP Daniele Srajerové (Helena) a Petru Cepkovi (An-dreas), kteří budou nesporně patřit k oporám souboru.

Na zcela jinou strunu musel uhodit Sáša Lichý ve své krea-ci Hubalkovy hry. Je to chmur-ná podívaná: všechno – od Hružovy výpravy, přes působivý text, až po hudbu J. Tom-šička – doléhá tíživě na divá-ka, aby výsledným dojmem by-lo varování: Chraňte Antigony před Kreonty! S šesti osvědče-nými herci – Třebíckou, Rano-šovou, Čeporanem, Borovcem, Němcem a Roštlapilem – se tento záměr Lichému zdařil.

Škoda, že cílevědomá, úspěš-ná práce bezručovců se ještě netěší takové pozornosti ostrav-ského obecenstva, jaké by za-sluhovala – mnoho míst při premiérách i reprízách zůstává prázdných. Nad tímto zjevem by se mělo zamyslet nejen sa-mo divadlo, ale i učitelé a vy-chovatelé, všichni pracovníci s mladými lidmi, s těmi, kteří mají být trvale a převážnou částí návštěvnické rodiny toho-divadla. (jnl)

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Svobodné slovo, Brno

20 IX. 1962

■ Znovu okouzlující Nezval

MLADÉMU režiséru J. Kačerovi z Divadla Petra Bezruče by jistě sám Vítězslav Nezval upřímně blahopřál k úterní premiéře „Milenců z kiosku“ s hudbou E. F. Buriana. Základním rysem tohoto představení v jeho pojetí je živost, rytmus, intelligence — a poezie. Kačer dotvořil Nezvalovy metaforické, dadaistické, surrealistické i nesmírně realistické obrazy jevištními prostředky zcela originálními, vynalézavými, rozpustilými, fantastickými a přitom nesmírně ukázněnými. Spolu s výbornou scénou O. Schindlera hovoří tu rutinované profesionální řemeslo, zcela zapojené do služeb křehké, mámivé Nezvalovy poezie. I soubor, stržen po počáteční nervozitě bystře reagujícím obecně, podal ve všech rolích ukázkou šťavnatého mladistvého herectví. Snad jen A. Minský v úloze Sokrata by měl odlehčit gesto i řeč, aby moudrosti a pravdy tohoto věčného tuláka nezněly jako úvahy z říše Gorkého nebo Ibsena, ale z Nezvalovy Prahy a Paříže. Ale jinak nezbyvalo než tleskat a přehlédnout semtam drobné chyby ve výslovnosti i rytmu Nezvalových veršů a celým srdcem se postavit za toto výborné představení, které má co říci dnešnímu mladému člověku a všem lidem vůbec. ib

VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA
PŘI PRAŽSKÉ INFORMAČNÍ SLUŽBĚ
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Milenci
Rudé právo VENKOV

ze dne

1. IV. 1963

1203

KULTURA

D. Srajerová jako Helena a P. Čepek jako Andreas v Nezvalově hře Milenci z kiosku v nastudování ostravského Divadla Petra Bezruče

DOBŘE DIVADLO V OSTRAVĚ

O večerech, kdy v Praze hostovalo ostravské Divadlo Petra Bezruče, to v prostorách Divadla Jiřího Wol kra vypadalo jako v úle. Jako by přijelo slavné zahraniční divadlo; sedadla nestačila, kdejaký kout byl zaplněn přistavky a ještě se mnozí vraceli od pokladny s prázdnou. Takovou pověst si vysloužili mladí ostravští divadelníci — takový byl zájem o jejich práci.

Skoda, že se netýkal všech představení. Nedělní odpoledne, kdy divadlo předvedlo ukázkou z repertoáru pro děti, se těšilo bohužel pozorností mnohem menší. Bývá to tak: zdůrazňujeme potřebu umělecké výchovy mládeže, diskutuje se bouřlivě o jejich problémech, ale v praxi... Ostravští si zasloužili více zájmu i na tomto poli, protože také zde si vedou průkopnický. Sehnat dobrou hru pro »pionýrský věk« je prvořadý dramaturgický oříšek. Ostravští jsou tu sami pionýry: rozhodli se nečekat, až jim hry pro nejdůležitější věk spadnou z nebe, a píší si je sami.

Mají pro ně schopného autora v Sašovi Lichém, který v divadle působí jako režisér a herec. Před časem jsme psali o jeho hře »Fripiri«, za kteroužto zkratkou se skrývá příběh moderní dětské fantastiky, čerpající dobrodružství z podnětů současné kosmonautické skutečnosti. Lichého nová hra »Lařka« pokračuje tímto směrem. Je to zase hra o školáčkách a pro školáky. Vypravuje o skupině, která úspěchů ve škole dosahuje ne tím, co umí, ale pomocí účelné »dělby práce« a podvodů. Nakonec se ovšem »kolektiv tajně svépomoci« rozpadne, když jeho členové poznají, že člověk může mít opravdovou radost jen z úspěchů, o které se sám poctivě zasloužil. To je ta »lařka« z titulu, kterou nemůžeš podběhnout ani obejít, protože ji můžeš jen skočit. A kterou si má člověk dávat vždycky zase o trochu výše.

Příběh proběhne ve svěžím tempu, má divadelní jiskru i humor, zní živým jazykem dnešních školáků — soubor jej pod vedením E. Němce hraje dobře a s chutí. B. Čvančara, J. Třebická a J. Dvořák vedou mezi představiteli dětských rolí — zato postavy dospělých jsou příkladně papírové v textu i na jevišti. Ohlasu ubližuje, že se kvůli přestávkám stmívá právě v místech, kdy se sympatická hlavní postava obrací k dětskému publiku a chce s ním hovořit — mluví s přízrakem vynořujícím se ze tmy! Takové scény potřebují přece co nejvíce světla. Přestože Lichý udělal slušnou práci a držíme mu do další pater, měl by si též sám dát lařku trochu výš. Hlavní moment obratu proběhne v naučném rozhovoru a hře citelně chybí, že v ní není více poezie. Je trochu »holá«, potřebovala by i více (a lepších) písniček, promyšlenější výstavbu a soustředění na klíčová místa.

Lichý se představil také jako režisér Hubalkovy hry »Hodina Antigony«, která se na své cestě našimi divadly mění nejen názvy, ale i podobou. Ostravští ji dávají jako »Lázeňskou sezónu« — rámcují ji výstupy šaškovských masek, což režisérovi dovoluje proměnit nakonec celý svět kolem obětované Antigony v mumraj šašků. Inscenace je prokomponovaná a pro-

myšlená, ale také — přemyšlená. Je přetížena symbolikou barev, světél, kostýmů, zvuků — mnoho divadelního čarování nadměrně komplikuje tuto Hubalkovu dramatickou šachovou partii. I Antigona J. Třebické působí až rafinovaně a ocitá se vlastně kdesi až na protilehlém pólu postavy, jak ji zamýšlí text. Hraje ovšem v duchu režisérova názoru na hru, ale ten se tentokrát, obávám se, netrefil. Pražské pojetí, jež dalo důlu přesnost a logiku operace, odpovídá mu mnohem lépe než podoba přízračného snu, v níž hru prezentovali Ostravští.

Vojněji se dýchalo v druhé části večera, kde soubor pod režijním vedením Němcovým ukázal, jak jsou mu blízké principy komediálního divadla. »Lásky hru osudnou« bratři Čapkové zehráli v dravé divadlo, v němž excelovala především nezastavitelná, třebaš ne dost diferencovaná výmluvnost Gilova v podání B. Čvančary.

Nezvalovi »Milenci z kiosku« v režii J. Kačera zachutnali jako víno, jemuž lety přibýlo na lahodnosti. Viděl jsem představení Nezvalovy hry od první pražské inscenace Burianovy — ještě jsem nezažil inscenaci tak samozřejmou a řekl bych vnitřně šťastnou. Všecko, co se v tomto básnickém útoku proti šosactví jeví jako nelogičnost a absurdita, stalo se v provedení mladého souboru lehce samozřejmým a podmanivě prostým. Rozpustilost slaví tu sňatek s moudrostí, bláznovství se hrou učí rozumu — a dohromady je to všecko divadlo a krása. Čeština zpívá i dovádí a publikum jde od začátku do konce s sebou. Snad by bylo možné ještě kromě jiskřivosti vína dát více pocítit i jeho moudrost, kdyby strýc Sokrates byl spíš postava než figurka — ale až na tuto výhradu je to představení, které právem po Ostravě a Brnu sklidilo i v Praze radostný souhlas hlediště. A připomnělo dluh, který mají pražské scény vůči svému publiku tím, že až na jedinou skromnou výjimku nepokládají Nezvala za hodna svého zájmu. Ostrava jim ukázala, jak se mylí.

Zmínky zaslouží práce ostravských výtvarníků L. Hruzy a O. Schindlera. Nejen proto, že mají vkus, nápady a jdou nekonvenčními cestami, ale především proto, že »myslí herecky«. S výjimkou scény ke hře Hubalkově vycházejí při kompozici prostoru od herce a věci, které herec potřebuje. Souvisí to patrně vůbec s pojetím divadla, jak mu mladá ostravská scéna rozumí. Zdá se, že tu ožívají prastaré principy lidové divadelnosti, již se skutečnost promítá na jeviště jako poetická a zázračná. Na tohle pojetí divadla nemají bezručovci samozřejmě patent. Jsou dědici, pokračovatelé. Ale pokračují po svém. Velmi časově podalí důkaz, kudy vedou v divadle cesty k osobité a společensky cenné tvorbě. JAN KOPECKÝ

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Rovnost, Brno

22. 1. 1963

* KULTURNÍ Ž

Přehledka divadelního umění pro děti a

Ostravské divadlo Pet

První dvě představení brněnské přehledky divadelního umění pro děti a mládež patřily Divadlu Petra Bezruče z Ostravy. Souboru, který má ctížádost, odvahu a schopnosti ovlivnit rozhodným způsobem dnešní i zítřejší podobu našeho divadelnictví. Který ví, co chce, a co chce, to také čím dál působivěji dovede. Umělecký vzestup bezručovců v posledních dvou třech sezónách (Svatá Johanka z Jatek, Hrátky s čertem, Kavkazský křídový kruh, Matka Kuráž, i několik dalších inscenací) vynutil si zvýšenou pozornost divadelní kritiky, která v cleveldomém úsilí ostravských umělců právem spatřuje jedno z nemnoha ohnísek skutečné divadelní tvorby u nás. Obě inscenace, jimiž se Ostravští představiteli festivalového publiku — Nezvalovi »Milenci z kiosku« a původní novinka Saši Lichého »Lafka« — svědčí o jejich sympatické snaze nechávat divadlo pro děti a mládež zastarat jako nážornou pomůcku školního vyučování, ale jako skutečnou tribunu mladých.

S Nezvalovými »Milenci« to v posledních letech zkoušeli v nejednom našem divadle. A přece se většinou nepodařilo víc než pouhá retrospektiva z anno dazumal. Snaha inscenátorů o působivé zpřítomnění hry byla neustále pohlcována zvětšujícími konvencemi. Jinak v ostravské inscenaci Jana Kačera, kde jako by »Milenci z kiosku« prožívali své druhé mládí. Celý vtíp a přitažlivost Kačerova představení spočívají v tom, že režisér uměl přechřst hru napsanou před více než třiceti lety očima dnešního mladého člověka,

a vycházejí z jeho sensibility, životního pocitu i z jeho zálib, přiblížil mu nestárnoucí poetické jádro »Milenců«. To pak, co je v Nezvalově dramatu bizarního a příliš poplatného autorovým tehdejšími libůstkám, přesunul Kačer do jiné roviny, významové i stylové, a udělal tak z nouze ctnost.

Znovu, ale jinak než např. v inscenacích brechtovských jsme tu svědky věčně přitažlivého »divadla na divadle«. K původním nezvalovským postavám přibyl komentátor (J. Kraus), jakási živá reprodukce autorových scénických poznámek a neúnavný tvůrce »zcluzujících efektů«, založených především na tom, že reprodukované scénické poznámky se neshodují s jevištní skutečností. Tak po celé tři hodiny ubíhá Kačerovo představení svižně a v jiskřivé atmosféře prospělčovaných situací, gagů, režijních i hereckých extempore, aniž v čemkoli lacině nadbíhá zálibám obecnstva. Neboť humor není pro bezručovce ani zdaleka jen nezávaznou legrací, ale životním a uměleckým názorem, příležitostí, jak vyjádřit osobitou představu moderního divadla. Zvlášť výrazně je to znát na hereckém projevu většiny představitelů: V. Kotvy (Simonides), F. Husáka (Lazar), D. Šrajerové (Helena), B. Čvančary (Benjamin), P. Čepka (Andreas), L. Bednářové (Livia). Komedialní nadsázka je v nich bezpečně udržována v hranicích vyříbeného hereckého vkusu a dobré míry a nikoho nespádá k charakterizační nepřesnosti nebo dokonce k šarži.

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Literární noviny, Praha

6 IV 1963

Co ANO a co NE

U koncertu to není žádná zvláštnost: v novinách pak stojí, že publikum odměnilo umělce dlouhotrvajícím potleskem a vynutilo si přídavek. V divadle to nepatří k dobrému tónu. Bezručovci si to dovolili: když se po Nezvalových Milencích v kiosku hodně tleskalo, sedla si zase Jakubczyková k chraptivému pianu, Šrajerová s Čvančarou spustili ten rozkošný šlágr z druhého dějství — znáte ho v démonickém přednesu E. F. Buriana: „Řekněte krásná švag... rová“ — a Čepek s Bednářovou k tomu klouzali po scéně v příslušných krokových variacích. Nebyl to speciální bombónek pro pražské publikum: doma v Ostravě to dělají taky a ještě si přitom z provazisků spustí originál gramofon s troubou. Patří to k tomu představení; je to v mladém, a tedy v dobrém tónu.

Na konec toho přídavku se Čvančara místo ke své partnerce obrací s větou „To dělá vaše fantazie!“ rovnou do publika. Ta věta dostane znenadání jiný smysl, než jaký měla vprostřed hry: pointuje inscenaci, a jestliže dobře rozumím, je to takové poděkování a uznání P. T. obecenstvu, které tohle představení jaksi „dělalo s sebou“ — totiž právě svou fantazií. Tak mohly být tři krejčovské panny na místě, kde je řeč o pěti, nadýchnutý a jen tak lehce kolem boků nadýchnutý kus látky místo široké sukně, zahradní partie biliáru se mohla hrát na židli...

Hodně se mluví o kontaktu s publikem a obecně se bezpečně ví, že divadelní představení bez diváka je nesmysl i z estetického hlediska — ale tito ostravští Milenci z kiosku jsou jedna z mála současných našich inscenací, které se vskutku teprve s divákem uskutečňují a tvoří. Dá se to taky říct učeně: divák dostává z jeviště různé, protikladné impulsy — lyrika se shazuje vtipem a divadlo nevynechá jedinou příležitost zdůraznit, že je divadlem — ty impulsy aktivizují divákovu fantazii a (pozor!) taky myšlení. Jelikož se to děje velmi přirozeně a přesně v intencích současného mladého po-

citu poezie a humoru, mezi jevištěm a hledištěm se záhy vytvoří takový vztah vzájemné důvěry a porozumění, že jeho základ lze potom (třeba ve třetím aktu) odehrát, prostě a srdečně, takové „nelomené“ scény, které by se jinak bez poposedávání a pokašlávání neobešly. V té záměrné a pečlivě připravené „nehotovosti“ je taky tajemství proměnlivosti a svěžesti toho výjimečného představení. Tu svěžest nerozdává jenom šťastná ruka mládí, která si z božího dopuštění vytáhla kouzelnou obálku — jak se to možná některým rutinérům zdá — za tím je kus piplavé a chytré práce i vývoj celého divadla, jenž tady zatím dosáhl vrcholu. Teď jde o to dokázat, že to opravdu nebyla žádná náhoda. Ten vážný úkol stojí před divadlem, a nikdo ho za ně nesplní.

Zvláštní charakter představení Milenců z kiosku nevyklučuje možnost zobecnění. Milenci z kiosku jako inscenace představují určitý způsob divadelní tvorby, jehož síla je v konkrétnosti, v neustálé pocitové a myšlenkové konfrontaci se současností, v úsilí provést — a rozvést — co možná všecek textový materiál v jeho bohatosti; to všechno především v živé spolupráci s hercem a v poslední a rozhodující instanci s divákem. Pro režiséry — je veřejné tajemství, že režijní talent Kačerův, Němcův a Lichého je, už pedagogicky, hlavním strůjcem prudkého vzestupu Divadla Petra Bezruče v posledních letech — tedy pro tyto prvořadě zodpovědné režiséry to znamená nedělat už představení od předem vymyšlených, „hotových“ nápadů, které se pak, jakkoli talentovaně a zřetelně, prosazují na úkor textové bohatosti, herecké tvořivosti a divácké spoluúčasti.

Jatím je to tak, že představení udělaná v tomto duchu dosud u všech tří režisérů kvantitativně převažují. Protože míra i založení jejich talentu jsou různé, různě se to i projevuje. Tato rozdílnost se z té lepší stránky může kvalifikovat jako mnohostrannost; pokud jde však

o rozdílnost deficitů, znamená to, že představu, jaké divadlo to vlastně bezručovci chtějí dělat, je třeba jednak sjednotit, jednak zpřesnit.

Rozumí se, že tahle možná skeptická úvaha je motivována taky dojmem z pražských pohostinských představení. Tak třeba inscenace Hubalkovy Lázeňské sezóny je udělaná z předem vymyšlených, výmluvných režijních nápadů, jež jsou dosazeny zvenčí, a s mizivou citlivostí vůči hercům, kteří jsou ponecháni sami sobě napospas: hraje se, budíž to řečeno, s jedinou světlou výjimkou J. Třebické v roli Antigony, velmi různě, dosti špatně anebo aspoň konvenčně. V inscenaci Lásky hry osudné od bratří Čapků se zase projevuje režijní tendence ke zjednodušené, abstrahované, „věčně“ divadelnosti, co nejsytěji vyvedené; tendence, která je v přímém rozporu s konkrétností a bohatými nuancemi Milenců z kiosku a která se u mladých diváků (soudím jenom z pražského provedení) setkává s dokonalým nepochopením: když se přeakcentovaný zevšeobecněný kontrast zlomil do bezděčné silácké parodie.

Výsledek je relativně lepší než u hry Hubalkovy, ale škoda je o to větší, že šlo o text, na němž tento režisér a tito herci byli s to vytvořit představení, které by si s Milenci nezadal. Však se taky Lásky hra osudná octla tuším na repertoáru poté, co se ukázalo, že s Milenci z kiosku narazilo divadlo na zlatou žílu. Ale dramaturgické podněty jsou druhořadé: nehledě na nebezpečí, že je hlavní sféra dramaturgického zájmu zúžena na tak uzounkou oblast, která s bídou vystačí na dvě sezóny. Milenci z kiosku jsou inspirativní především metodou tvorby a způsobem komunikace s mladým publikem.

MILAN LUKEŠ

VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
PŘI PRAŽSKÉ INFORMAČNÍ SLUŽBĚ
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Zemědělské noviny, Praha

13. IV. 1963

ze dne

Věčně mládí milenci

Ostravské divadlo Petra Bezruče, které v minulých dnech hostovalo v Praze, uvedlo mezi jiným také hru, kterou — jak je to možné? — už jsme sami v sobě nějak zapomněli: Nezvalovy „Milence z kiosku“. Říká-li se o umění, že má člověka činit šťastným, že má pod sutinami všedních pocitů odkrývat pocity nevšednosti, pak vás jistě uhrane tato nestárnoucí revolta proti každému šosáctví, měšáctví, chudobě srdce a otroctví ducha, sršící ryze nezvalovskou, fantazií, myšlenkovým a básnickým mládím.

Tato hra, dávající radost a poezii, zápasící o lidství plné víry, se vrhá přímo přes rampu

do hlediště, přibírá spoluhráče a unáší ho do závratí, které si bůhsud proč tak často nedopřáváme ani v životě, ani v současném dramatu: do závratí citů, které běží po hladině duše jako neklidná kola po vodě a učí nás pohrdat otroctvím peněz, konvencemi maloměšáctví, hledat pravé lidské štěstí, krásu a svobodu. A když hra končí, je veta po pokušení z cynismu, malodušnosti a bohorovné lhovosti. Jsi zase jednou tím spravedlivě šťastným člověkem, kterého krása přiměla k slzám, uvolnila v něm osvobozující smích, pramenící z nepomíjejících hodnot života. (dp)

VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
PŘI PRAŽSKÉ INFORMAČNÍ SLUŽBĚ
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Zemědělské noviny, Praha

13. IV. 1963

ze dne

4 Věčně mládí milenci

Ostravské divadlo Petra Bezruče, které v minulých dnech hostovalo v Praze, uvedlo mezi jiným také hru, kterou — jak je to možné? — už jsme sami v sobě nějak zapomněli: Nezvalovy „Milence z kiosku“. Říká-li se o umění, že má člověka činit šťastným, že má pod sutinami všedních pocitů odkrývat pocity nevšednosti, pak vás jistě uhraně tato nestárnoucí revolta proti každému šosáctví, měšťáctví, chudobě srdce a otroctví ducha, sršící ryze nezvalovskou fantazií, myšlenkovým a básnickým mládím.

Tato hra, dávající radost a poezii, zápasící o lidství plné víry, se vrhá přímo přes rampu

do hlediště, přibírá spoluhráče a unáší ho do závratí, které si bůhsuď proč tak často nedopřáváme ani v životě, ani v současném dramatu: do závratí citů, které běží po hladině duše jako neklidná kola po vodě a učí nás pohrdat otroctvím peněz, konvencemi maloměšťáctví, hledat pravé lidské štěstí, krásu a svobodu. A když hra končí, je veta po pokušení z cynismu, malodušnosti a bohorovné lhostejnosti. Jsi zase jednou tím spravedlivě šťastným člověkem, kterého krása přiměla k slzám, uvolnila v něm osvobozující smích, pramenící z nepomíjejících hodnot života. (dp)

VÝSTŘÍŽKOVÁ SLUŽBA
PŘI PRAŽSKÉ INFORMAČNÍ SLUŽBĚ
Praha 1, Letenská 2
Telefon 66338

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Svobodné slovo, Praha

23. 1. 1963

ZE SEDADLA 8-148

PRIZNÁVAM se. Přišel jsem teprve čtvrt-hodinku před zvoněním. A málem to špatně dopadlo. Na okénku pokladny Mahenovy činohry v Brně se nemilosrdně kolébala cedulka VYPRODÁNO — a já jsem byl bez vstupenky. Nezvalovy „Milence“ z kiosku však chci vidět. Stěží, kdo uvěří, že tou celou týdeš brněnskou přehlídkou mně unikl jeden námět: „Trojlístek divadel mladých — Divadla Jiřího Wolkra v Praze, Julia Fučíka v Brně a Petra Bezruče v Ostravě, jejich profil a jejich spolupráce.“ To nemusel být marný článek — a teď je navíc ohrožena účast na úvodním představení ostravských bezručovců.

Ještě, že přišel dobrotivý muž a jednu vstupenku à 9,60 Kčs mně mohl nabídnout. Když jsem dosedl na stoosmačtyřicítku v 8. řadě, ukázalo se, že je opravdu si čeho vá-

Divadlo J. Wolkra dnes předvede v Brně hru „Komu kvetou slunečnice“.

žit. Svižného a vtipného podání Ostravských, kteří se dobře rozehráli zejména ve druhé části (i toho, že nemusím stát jako někteří, kteří si rovněž nechtěli dát „Milence“ ujít). Benjamina hrál Bohuslav Cvančara, Helenu Daniela Šrajerová, Livií Ludmila Bednářová atd. Pro zajímavost v Tylově divadle v Praze před 31 lety se v těchto úlohách blýskli Eduard Kohout, Olga Schetnpflugová, Eva Vrchlická.

Sotva kdo v hledišti porovnával všechny předchozí inscenace, ale semtam bylo — a při dalších představeních zase v Divadle Julia Fučíka na výstavišti v Brně ještě je — slyšet šepot. Chvillemi totiž zaučinkují tlumočníci. Mají kolem sebe téměř sto zahraničních hostů, z toho je polovina ze Sovětského svazu. My s nimi, oni s námi, my mezi sebou se chceme poradit, co a jak hrát pro mládež a děti. Dávno víme, že se nestačí koukat jen po vlasiním písečku. Wolkrovci jsou ve stálém kontaktu s těmito divadly: Centralnyj dětskij teatr Moskva, Teatr juných zritelj, Leningrad, Theater der Jungen Generation Dresden a Theater der Freundschaft Berlin. A podobně také ostatní.

Brněnské defilé, v němž vystoupí také Nová scéna Bratislava, Divadlo Slovenského národního povstání Martin, Semafor Praha a Soubor strýčka Jedličky Praha, má uzávěrku v neděli 27. ledna. Kéž se mu podaří přijít na kloub všemu, co chce vyřešit.

ich

Výstřižková služba
při Pražské informační službě
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Nová Svoboda, Ostrava

11. X. 1962

ze dne

MILENCI Z KIOSKU, komedie Vítězslava Nezvala, měla před nedávnem premiéru v Divadle Petra Bezruče v Ostravě. Na scénu ji uvedl režisér Jan Kačer za výtvarné spolupráce Otakara Schindlera. Hudbu, která hru provází, složili E. F. Burian a E. Illin. Přinášíme snímek z této hry, plné fantazie a lásky k životu, jiskřivé lyriky i optimismu. Jsou na něm Daniela Šrajerová jako Lazarová choť Helena a František Husák jako Lazar. Dále ve hře účinkují V. Kotva, B. Čvančara, A. Minský, P. Čepek, L. Bednářová, J. Kraus, H. Jakubczykova a S. Philippottová.

(Snímek: F. Krasl)

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82
Telefon 44778

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Ostravské noviny, Ostrava

- 4. 11. 1963

ze dne

KULTURA OSTRAVA

Velký úspěch na brněnské přehlídce

VŠECHNY HLASY PRO B

Brněnská přehlídka našich mládežnických divadel se letos těšila značně pozornosti našich divadelníků i hostů ze zahraničí. Byla také neobyčejně dobře připravena; její referáty obsahně hodnotily výsledky úsilí našich divadel a sama představení referáty vhodně doplňovala.

Ostrava byla na festivalu zastoupena dvěma inscenacemi Divadla 2. Bezruč a přestože festival neuděluje žádné ceny, jeho účastníci se jednomyslně shodovali v názoru, že bezručovcům patří nesporné prvenství.

MILENCE Z KIOSKU nastavovala v této sezóně také studio brněnské JAMU. Bezručovci tedy jeli na brněnský festival s otázkou: »Bude zájem o naši inscenaci?« Skutečnost, překonala i předpovědi těch největších opti-

mistů. Mahenovo divadlo (bezručovci v něm hráli jako jediní, ostatní soubory vystupovaly v Divadle J. Fučíka) bylo nejen vyprodáno, ale diváci stáli také v uličkách a v každém volném koutě. A úspěch byl zcela úměrný neobyčejnému zájmu veřejnosti.

Výstřížková služba
při Pražské informační službě
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Literární noviny, Praha

ze dne

6. X. 1962

St. 66 - 59 - 420

X
gony představení Saši Lichého svou příliš všeobecnou divadelností moc nepřesvědčilo. Nezvalovy Milence z kiosku jako by Jan Kačer režíroval jenom kvůli „zábavnosti“. A přece — paradoxně — je to představení také myšlenkově bohatší a životnější; mezi jednotlivými protikladnými „součástmi“, z nichž režisér komponuje celek představení, je dost prostoru pro divákovu fantazii: vejdou se sem cesty, města, láska, oblaka; ten „veliký“ život, z kterého se v jeho malém nebo chcete-li maloměšťáckém provedení stává jenom karikatura. Dykova komedie i Hubalkova Antigona jsou hry problémové. Proti problémovým hrám jako takovým nelze nic namítat; někdy máš však dojem, jako by naše divadla chtěla šířit ušlechtilé myšlenky a city právě jenom tím způsobem, že vyberou a „nastolí“ — problém. Zvláště ve styku s takovým obecenstvem, s jakým může počítat Divadlo Petra Bezruče, to samozřejmě není nejvýhodnější. Oč je naopak nějaké myšlenkové poznání v takovém představení Milenců z kiosku zprostředkovanější, o to mnohostrannější, celistvějším a tedy účinnějším způsobem získává diváka.

Výstřižková služba
při Pražské informační službě
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU
OSTRAVSKÉ noviny,

Hlas Nitrianského kraja, Nitra

22. X. 1962

ze dne

KULTURA OSTRAVSKÝCH

NEZVAL A HUBALEK NA SCĚNĚ DIVADLA PETRA BEZRUČE

OPĚT DVĚ PREMIERY

Poslední dvě z pěti zájímavých premiér v ostravském Divadle Petra Bezruče – Nezvalovi Milenci z kiosku a novinka německého dramatika Clause Hubalka Lázeňská sezóna – jsou hry zcela rozdílné svým pojetím, atmosférou i myšlenkovým záberem.

Ale přesto mohou vedle sebe stát v repertoáru divadla, ba víc – velmi dobře se doplňují. Neboť jsou to dvě z mnoha tváří měšťáctví, viděné dvěma umělci v rozmezí zhruba třiceti let tohoto století.

Nezval si v Milencích bere na mušku měšťáka relativně méně nebezpečného, s jeho omezeností a chladným rádobuchapnictvím, falešnou morálkou a pololegální nevěrou. Ukazuje ho v jeho soukromí, v intimních vztazích, v uzavřeném kruhu jeho ztrnulých a kluzkých představ o životě. A konfrontuje ho s lidmi, kteří nic nepředstírají, s „tuláky“ žijícími přirozeně, plně, bez falše a přetvářky. Proto už třicet let okouzluje obecenstvo tato básnivá hra plná smíchu, uličnických nápadů, poetických myšlenek i slov, filosofie optimismu a skoro dětské bezstarostnosti.

Hubalkova Lázeňská sezóna zobrazuje měšťáctví v jeho poslední, nejzrůdnější podobě. Formou parafráze řecké báje o Antigone vypráví příběh děvčete v západoněmeckém lázeňském městě, které se dozví, že starosta města spolu s dalšími pohlaváry má z konce druhé světové války na svědomí vraždu jejího bratra a dalších lidí.

Rozhodne se, že mrtvolu vyhrabe ze země. Neonacisté v beráncím rouše mírumilovných občanů, kteří po léta obratně skrývali svůj zločin si však i teď vědí rady: prohlásí Antigonu za pomatenou a uklidí ji ve vši tichosti do ústavu. – Hra, uváděná jako československá premiéra, je mistrovským svědectvím neuvěřitelného, ale bohužel pravdivého faktu, že mnoho významných, dokonce i nejvyšších míst bonnského státu je obsazeno válečnými zločinci. Je novou obžalobou kruhů, které prohrály už dvě světové války, ale neváhají připravovat třetí.

Kačerova inscenace Milenců je stejně sličná, rozpustilá a básnivá jako hra sama. Režisér jí vtiskl komediální, výsměšný tón a herci jej na Schindlerově vtipně ironizující scéně s velkou chutí provozují. Těžko někomu z nich dávat přednost –

snad alespoň dvěma novým členům DBP Daniele Srajerové (Helena) a Petru Čepkovi (Andreas), kteří budou nesporně patřit k oporám souboru.

Na zcela jinou strunu musel uhodit Sáša Lichý ve své krea-ci Hubalkovy hry. Je to chmurná podívaná: všechno – od Hružovy výpravy, přes působivý text, až po hudbu J. Tomšička – doléhá tíživě na diváka, aby výsledným dojmem bylo varování: Chraňte Antigony před Kreonty! S šesti osvědčenými herci – Třebickou, Ranošovou, Ceporanem, Borovcem, Němcem a Rošťlapilem – se tento záměr Lichému zdařil.

Škoda, že cílevědomá, úspěšná práce bezručovců se ještě netěší takové pozornosti ostravského obecenstva, jaké by zasluhovala – mnoho míst při premiérách i reprizách zůstává prázdných. Nad tímto zjevem by se mělo zamyslet nejen samo divadlo, ale i učitelé a vychovatelé, všichni pracovníci s mladými lidmi, s těmi, kteří mají být trvale a převážnou částí návštěvnícké rodiny tohoto divadla. (jnl)

uvidíte ♦ uslyšíte

Třikrát v Ostravě

JAROSLAV VOSTRÝ

Počet nových představení, se kterými vstoupilo ostravské Divadlo Petra Bezruče do nové sezóny, je mimořádný; kromě Pavlíčkova Slavíka a Lichého Lafky, určených převážně pro dětské publikum, uvedlo krátce za sebou ještě tři další: Dykova Ondřeje a draka, Nezvalovy Milence z kiosku a Hubalkovu Hodinu Antigony pod názvem Lázeňská sezóna.

Důvody takového pracovního tempa jsou docela lehce vysvětlitelné: reprízovost jednotlivých představení — bez ohledu na jejich kvalitu — je malá; soubor musí předstupovat před své diváky, jejichž počet na rozdíl od počtu posledních premiér není nijak mimořádný, s novými inscenacemi častěji než řada jiných činoherních divadel, která jsou k tomu obvykle dokonaleji vybavena.

To samozřejmě není nic tak výjimečného; hodný pozor je hlavně způsob, jakým se bezručovci s nemalými potížemi vyrovnávají. Bezesporu je to způsob úctyhodný — v tomhle punktu se shodli snad všichni, kteří o nich psali. Mimochodem, nebylo toho napsáno málo: Divadlo Petra Bezruče si na nezájem kritiky nemůže stěžovat. Tento úctyhodný způsob má ovšem své problémy; tři poslední inscenace je ukazují jistě jenom částečně a kuse, nicméně dost názorně. Začíná to — a jak jinak — dramaturgií.

V Ondřeji a drakovi našel soubor ušlechtilou myšlenku, která se dá nejstručněji vyjádřit asi tak, že životní postoj má nějakou lidskou hodnotu jen tehdy, když se člověk bez ohledu na sebe nebojí podstoupit sebetěžší zápas v zájmu

větším, než je zájem jeho vlastní osoby. Právě tím se liší Ondra vlastně od všech dalších postav Dykovy komedie — až na toho dědečka. A jako je Ondra kvůli tomu pro ostatní zdrojem posměchu, tak zase Antigona ze hry Hubalkovy se právě proto stává obětí společnosti, která není schopna vyrovnat se s pravdou o sobě.

Ať jsou dramaticko-ideové akcenty obou her jakkoliv rozdílné, patos obou představení je v tomto smyslu vlastně jednotný — a není to zřejmě vůbec tím, že je inscenoval jeden režisér. Výraznějším režijním pojetím se vlastně ani nevyznačují: Saša Lichý neutiluje o nějaký gruntovní výklad postav, spíše podává dramatických text se solidní divadelní rutinou.

Záměr obou inscenací je proto rozeznatelný víc z jejich kontextu a z toho, co mají společného s ostatním repertoárem; například s Majiteli klíčů Milana Kundery, které tu také hrají: postoj Ondry z Dykovy komedie jako vzpura Antigony stojí proti prostředí, v kterém se uskutečňují, stejně jako v Majitelích klíčů velikost proti malosti a „historický“ zájem proti maloměstáckému soukromí.

Kačerovo představení Nezvalových Milenců z kiosku jako by se od obou Lichého inscenací lišilo právě tím, že v ní o žádnou takovou vážnou myšlenku nejde; na první pohled je to vlastně jenom legrace: režisér nejenom zdůraznil a rozvedl všechny komické momenty textu, ale navíc shazuje „příběh“ hry například tím, že si „připsal“ k jejím osobám i komentátora, jehož poslání záleží v tom, že přednáší — scénické poznámky. Tak se v Kačerově představení skutečnost hry neztělesňuje přímo a v úplnosti, ale oddělením jejích jednotlivých momentů, které se dostávají do rozporu: scénické poznámky z textu se nikdy neshodují s tím, co se ve skutečnosti objeví na jevišti. Jeden příklad za všechny: je-li v druhém obraze předepsáno pět voskových modních figurín, postaví tam v ostravské inscenaci samozřejmě jenom tři.

Svůj postup realizuje Kačer důsledně a ve všech detailech; i kostýmy vlastně nejsou „celé“, ale „skládají se“ dohromady jako slova v metafoře: „součásti“ předepsaných oděvů si herci oblékají na jednotné černé trikoty.

Podobně jsou vystavěny i herecké výkony. V ostatních dvou představeních sice nechybí rovněž několik dobrých kreačí (když jmenovat, tedy především Janu Třebickou v úloze Antigony), ale způsob herecké práce je jen divadelně všeobecný. Herecké postavy Milenců však mají svůj styl: jednotlivé prvky „chování“ jsou v nich přehnaním pohybových a gestových detailů zdůrazněny, řekněme zas „osamostatněny“, a celková linie postav se také nerealizuje přímo, ale jejich (komickým) střetnutím.

Práce tímto způsobem se hercům divadla daří. Vedle takového komicky „kamenného“ Lazara Františka Husáka a pohyblivého Benjamina Bohuslava Čvančary se dobře uplatňují i dvě nové síly souboru: Daniela Šrajerová, která hraje Helenu, a Petr Čepek jako Andreas. Existuje-li pak vedle jejich postav takový „tradiční“ výkon jako Strýc Sokrates Adolfa Minského, jde o „tradičnost“ v dobrém smyslu, protože je vcelku představení zcela záměrná.

Ondřej a drak i Lázeňská sezóna v představeních Divadla Petra Bezruče vyjadřují jistě ušlechtilé myšlenky. Ale Dykova komedie je v druhé půlce dost nastavovaná a dramaticky chudá a o kvalitách Hubalkova zpracování Anti-

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Mladá fronta, Praha

ze dne 21. IV 1963

Bezručovci z Ostravy v Praze rozhodně nezklamali

„Po tři dny hostovalo na scéně Divadla J. Wolfa ostravské mládežnické Divadlo Petra Bezruče. Souboru předcházela dobrá pověst. Jak z jeho ostravského působení, tak z lednové přehlídky divadel pro děti a mládež v Brně. Proto není divu, že o pražské vystoupení bezručovců byl mimořádný zájem. Zejména o jejich poetickou inscenaci Nezvalových Milenců z kiosku, kterou hru již po řadu let svým divákům pražská divadla zatajují...“

Bezručovci nezklamali ani v Praze. Prokázali znovu, že jsou cílevědomým kolektivem s výraznou ideově uměleckou koncepcí, která znamená divadlo společensky angažované ve všech směrech. Přitom společenská angažovanost pro ně neznamená deklaraci, frázi nebo popisný jevištní realismus, ilustrativní „přenos života na scenu“, ale snahu po vyjádření plnosti uměleckého díla svěbytnými jevištními prostředky. Každou svou inscenací za něco podstatného bojují, neodvádějí nikdy „příslušný počet“ představení či premiér, ale spíše, řečeno v ostravských termínech „nadnormativní“ náboj myšlenek a emocí. Je to divadlo mladé — svým průbojným profilem i tím, že jeho „nový věk“ nastal s příchodem celé skupiny absolventů DAMU před několika roky. Jsou tvrdohlaví, raději přeznou, raději se zmýlí, než aby ustupovali. To vše jim přineslo stav i pro Ostravu nebývalý: stabilizaci diváků. Mají dnes na 9000 předplatitelů — a to převážně mladých. Přitom jejich obliba nevyrostla z podobzení se divákům nebo z kultu hvězd, ale z průkazné divadelní práce.

O Kačerově inscenaci Nezvalových Milenců z kiosku (ve výpravě O. Schindlera) jsme psali již v referátu z brněnské přehlídky. Co dodat? I v Praze to bylo okouzlivé představení, plné vážného i rozmarného humoru i sugestivní poezie, přesných hereckých výkonů (Čepek, Bednářová, Šrajero- vá, Husák aj.), profesionální bez profesionální rutiny jako by s každou reprízou i samotnými herci znovu objeované. Jevištní komedie, jiskřivá a plná lásky k svobodnému životu. Při pražském uvedení navíc hřejivější o to, že se tu na dnešního ostravského výborného Benjamina — Boh. Čvančaru — díval — první Benjamin z historické premiéry v Národním

divadle před více než 30 lety — Eduard Kohout.

Plné hlediště měl i poslední večer. V něm uvedli bezručovci v těžko pochopitelném spojení dvě kratší díla. „Lázeňskou sezónu“ Brechtova žáka, dnes západoberského dramatika Clause Hu- baika, známou v Praze z Krejčovy inscenace v Divadle Na zábradlí pod názvem „Hrdinové v Těbách nebydli“ — a bratří Čapků „Lásky hru osudnou“. — První hra je

Lichého měla v Praze zasloužený úspěch. Znovu se potvrdilo, jak Lichý dovede znamenitě zaznamenat i domýšlet typické vlastnosti a projevy dnešních dětí i skloubit je v celkem svěží jevištní libretu. Zbývá jen otázka, proč „Lafka“ zůstává tak dlouho legitimací jen jednoho mládežnického divadla, při tak zoufalém nedostatku původních her pro pionýrský věk na všech našich scénách.

Divadlo společensky angažované

dnešní západoněmeckou Antigou, hrou o odpovědnosti jedinců i společnosti za viny, které nelze zamíchat a pro jejichž utajení nelze umlčovat druhé. Hrou přesně a cílevědomě mířící do společenské i historické situace bonnského státu. Tak jí také až v mravně, rozhořčené sugesci inscenoval Krejča v Divadle Na zábradlí.

Bezručovci ve snaze po plné společenské angažovanosti této hry u nás posunuli její původní vymezení a hrají ji v obecném vyznění obecně lidské — a tedy i naší — etiky. V tomto omylu spočívá — po mém soudu — nejnost představení, jehož ideu nelze dost dobře odtrhnout od historických kořenů. To přirozeně podporují jak režie S. Lichého, symbolická výprava L. Hřůzy, tak tímto směrem záměrně vedené výkony herců, z nichž upoutali zejména E. Němec jako doktor Theireslas a J. Třebická jako Antigona. Místy působila inscenace rozvlekle — i vločkami „lázeňského“ orchestru, klaunů a místní královny krásy. — Zato „Lásky hra osudná“, jak ji inscenuje režisér E. Němec, má všechen stylizovaný půvab předlohy s onou výbornou nadávkou i parodií dávných jevištních, ale i filmových dob, jako znamenité divadlo na divadle, nic nepředstírající, představující samo sebe. Úmyslně „srdceryvné“ přehrávané výkony mají přitom navíc jeden vědomý výborný současný rys: upozorňují totiž diváka na jeho občasně vlastní „vnitřní“ přehrávání... Z herců znovu třeba jmenovat Boh. Čvančaru, vedle něho pak „Jakoby“ hromotlukkaného Jana Kačera, vaňátkovského Rost. Volfa, L. Eliáše a N. Diviškovou.

Také pionýrská „Lafka“ šel

Škoda, že divadelní provoz v Praze i v Ostravě nedovolil bezručovcům delší hostování. O diváky by jistě nouze nebyla — ani při dalších jejich inscenacích, ať už by uvedli svou poslední pozoruhodnou premiéru, Frischovu „Andorru“, či jiné. Než i tak byl jejich zájezd do Prahy víc než hostováním. Byl také injekcí a upozorněním na některé opomíjené hodnoty i na nutnost trvalejšího a hlubšího kontaktu jak mládežnických, tak i ostatních našich průbojných divadel.

OLDŘICH KRÝSTOFEK

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82
Telefon 44778

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Večerní Praha

ze dne

28 III 1963

BEZRUČOVCI V PRAZE

Zájezd ostravského Divadla Petra Bezruče, které vystupovalo od soboty do pondělka v Divadle Jiřího Wolakra, předcházela pověst nejlepšího mládežnického divadla v republice. A čtyři představení, která bezručovci zvolili pro svůj pražský zájezd, ji v mnohém potvrdila.

Inscenace Lichého Lafky — jediné vysloveně »mládežnické« představení — Nezvalových Milenců z kiosku, Hubalkovy Lázeňské sezóny i Čapků Lásky hry osudně potvrdily, že jde o divadlo, které patří ke špičkám mimopražského divadelnictví — nejen mládežnického.

Zdaleka to neznamená, že ostravská představení byla bez chyb. Ve všech převažuje režisér — tím myslíme, že ve všech případech nás zaujme na prvním místě výklad hry, divadelní názor, styl, záměr. Realizace, která závisí i na hereckém provedení,

bývá slabší, protože základ souboru — nebo lépe tvořivý základ souboru — spočívá v mladých, málo zkušených a technicky nevyzbrojených hercích. Proto se tu dá mluvit nanejvýše o jednotlivých talentovaných výkonech, ale téměř nikdy o dokonalém a uceleném hereckém provedení.

Rozdíl však jsou i v kvalitě režijního zpracování textu. Z předvedených představení to v Praze na celé čáře vyhráli Milenci z kiosku režiséra J. Kačera. Vyhráli především mladým objevením moderního divadelního výrazu. A i když diváčkou pozornost na sebe strhly zcela přirozeně temperamentní a živelné výkony P. Čepka (Andreas) a D. Šrajtové (Helena), byl tu výkon, který můžeme právem počítat za nejlepší z ostravské ukázky. F. Husák v Lazarovi totiž na rozdíl od svých partnerů dospěl ke stylizaci postavy přes důkladné herecké poznání charakteru — a to je třeba považovat pro další práci souboru za vzor hodný následování.

Nejméně se vedlo režiséru S. Lichému v inscenaci Hubalkovy parafráze Antigony. Základní nápad přizpůsobit celé představení rytmu blues zavedl Lichého zcela jinam, než původně zamýšlel. Chtěl zpo-

malením zvýšit naléhavost příběhu, vyšel mu pravý opak. Světlym bodem představení byl výkon J. Třebické v Antigone, výkon skutečně talentovaný a prodchnutý sdělným divadelním zápallem.

Divadelní zápal, to je vlastně to, čím bezručovci už několik let vyhřívají. Cílevědomě usilují o aktuální, moderní divadlo a s mimořádným nadšením se o ně perou. Jsou mladí a čeká je ještě mnoho práce, aby nadšení dali také solidní základ zkušenosti. Ale i s nedostatky — na které jsme se tentokrát ve snaze o pomoc talentům soustředili, a tím je rozhodně náš referát poněkud zkreslující — dovedou udělat pro své mladé diváky na Ostravsku kus poctivé práce. V tom budou nadlouho příkladem pro jedno divadlo u nás.

Otakar Blanda

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 1, Leteňská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Svobodné slovo, venkov

3 J. III. 1963

Mladé divadlo z Ostravy se líbilo

Nezval, Čapkové, Hubalek a Lichý na pořadu pohostinských her

Tři inscenace Divadla P. Bezruče z Ostravy, které hostovalo v Divadle Jiřího Woltra v Praze, se staly tím, co slibovaly: milým setkáním s mladým, přitom však podivuhodně vyzrálým souborem, jenž strhl diváky bezprostředností, osobitým projevem a opravdovým úsilím o vlastní pojetí divadla.

POTLESK, jímž byli přijati Nezvalovi „Milenci z kiosku“, dále Čapků „Lásky hra osudná“, Hubalkova „Lázeňská sezóna“ i Lichého „Laťka“, byl upřímný. Přitom jsme si všichni uvědomovali, že mladému souboru lépe vyhovovaly komediálně laděné inscenace — Nezval a Čapkové — než Hubalek, jehož hru „Lázeňská sezóna“ v Praze známe pod titulem „Hrdinové v Thébách nebydlí“.

Co chtějí bezručovci? Odmítají deklamaci a herecké převětlování, hrají tak, jak Brecht učil. Nezvala a Čapky hráli jako divadlo na divadle. I když by se zdálo, že porušují autora a přistupují k němu se zřetelným ironickým nadhledem, přece jen kupodivu neporušují nikde krásu příběhu a vychází nadto zřetelně smysl a hlavně současný výklad díla. Obě před-

stavení jsou zábavná a svěží, Kačerova inscenace Nezvala je stylově jednodušší než Němcovo pojetí hry bratří Čapků. Ve stínu těchto dvou představení zůstalo Lichého nastudování závažné Hubalkovy hry, v němž jen J. Třebická jako Antígona uměla vytvořit smysl postavy. Uvedení Lichého hry „Laťka“ ukázalo pak, jakým způsobem divadlo plní svůj úkol divadla pro mládež. Bezručovci měli úspěch. Za tři sezóny v Ostravě vznikl soubor, jakých nemáme mnoho. Je mladý a jeho vývoj zdaleka ještě není ukončen.

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 1, Leteňská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

1203

Svobodné slovo, venkov

22. III. 1963

■ Přijedou bezručovci

BYLO BY OBRÁVDU škoda, kdyby se zájezd ostravského Divadla P. Bezruče nestal událostí v životě divadelní Prahy. I když jde „jen o divadlo pro mládež“, jak

se vyjadřují někteří skeptičtí diváci, patří bezručovci k nejzajímavějším a nejprogresivnějším souborům v republice. Dělají moderní, formálně průbojně divadlo a za několik sezón, v nichž mladý soubor pracuje pohromadě, má jejich

práce osobitý styl. Ostatně většina jejich pražských vystoupení je určena dospělým divákům. Kromě Lichého „Laťky“ v neděli a v pondělí odpoledne mohou Pražané v Divadle J. Wolkra zhlédnout nejlepší představení nedávné brněnské přehlídky — Nezvalovy „Milence z kiosku“ (sobota a neděle) a Hubálkovu „Lázeňskou sezónou“ (Hrdinové v Thébách nebydlí) společně s „Lásky hrou osudnou“ bratří Čapků (pondělí večer).

Výstřižková služba
při Pražské informační službě
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

LIDOVÁ DEMOKRACIE, VENKOV

3 0. III. 1963

ze dne

„Bezručovci“ dělají dobré divadlo

Na přelomu týdne zajel do Prahy jeden z nej osobitějších mimopražských divadelních kolektivů — Divadlo Petra Bezruče z Ostravy. Je dobře známo, jak vzniklo dnešní jádro tohoto souboru: na podzim 1959 odešel do Ostravy skoro celý absolventský ročník AMU s režisérem Janem Kačerem v čele, aby tam — stejně jako mladí herci v Koutově hře Dvanáct — společně vytvářel divadlo svého srdce a svého uměleckého názoru. Zdarilo se jim to rozhodně lépe než těm „dvanácti“ a způsobili, že dnes jsou „Bezručovci“ považováni za reprezentanty mladého divadelního umění — spolu s pražským Semaforem a Zábradlím a Večerním Brnem.

Bezpečně hájí DPB tuto svou vybojovanou pozici Kačerovou inscenací Nezvalových MILENCŮ Z KIOSKU, představením, které patří k vrcholům naší současné divadelní tvorby. Základní ladění inscenace nám parodicky zdůrazňovanou divadelností a secesním výtvarným rámcem trochu připomene mladého Radoka. Ta secese je však vpravdě omezena na malířsky pojatý prospekt, odvozený spíše od surrealistických koláží: scéna sama je volný prostor s odhalenými praktikábovými konstrukcemi, kostýmy vycházejí z univerzálního černého trikotu, teprve v průběhu hry doplňované secesizujícími kostýmními prvky. To všechno ukazuje, že Kačerovo představení, byť i výtvarně tak perfektně sladěný celek, je v základech postaveno na holé herecké akci a Nezvalové textu, bohatě kontrastně komponováno především v rytmu pohybu a slova a v tomto ohledu vypracováno s mikroskopickou přesností. Připsaný komentátor, reprodukcijci některé scénické poznámky, dovoluje režisrovi ještě zvětšit plodné napětí mezi hercem a textem (sdělení komentátora často protřečící herecké akci). Reprodukce známých veršových

partii v mnohém připomene tzv. parodickou interpretaci některých Suchého písniček zpěváky Semaforem, i samotným Suchým: ale jako v Semaforem to není parodie, která by se distancovala od textu, tak ani zde — a to platí pro celou Kačerovu inscenaci — nejde o nějaké „zesměšňování“ Nezvalovy hry, jako spíše o odhalení interpretačního principu, který je ve hře obsažen. V tomto smyslu lze spíše říci, že hru zpodobovala poslední pražská inscenace v Divadle ABC, která jí inscenovala bez tohoto odstupu.

Byť ne zcela rovnocennou Kačerovým Milencům z kiosku, ale přece jen vysoce aktivní složkou zájezdu Bezručovců byly dvě režie Evžena Němce, Lichého pionýrské komedie LAŤKA a proverbů bratří Čapků LÁSKY HRA OSUDNÁ. Výborná Laťka nám představila vlastní dětský repertoár divadla — a potvrdila pověsti o kvalitách textu i představení. Lásky hra osudná těžko mohla ukázat více než schopnost pevného a inspirovaného režijního přístupu k textu a výborné herecké předpoklady k výrazné charakterologické zkratce. O možnostech hlubší herecké práce poskytla trochu škeptické svědectví Hubalkova LÁZEŇSKÁ SEZÓNA (Hrdinové v Thébách nebydli), kde se i snaha o originální režijní pojetí svezla do samoúčelu (režie S. Lichý). Byli bychom se možná bez tohoto představení obešli, třebaže by bylo škoda nepoznat Antigonu Jiřiny Třebické.

Škoda, že tento stručný referát nemůže být právem tomtu kritičtějšímu diváckému uspokojení z pocitu, že se u nás tu a tam přece jen dělá dobré divadlo.

Jindřich Černý